

י"ג אלול תשפ"ד
30 אוגוסט 2023
מנהלי בתי הספר
רכזים ומורים

שלום רב !

חוזר מפמ"ר במוזיקה לשנה"ל תשפ"ד

אני רוצה לקוות כי ניצלכם את חופשת הקיץ למנוחה ולאגירת כוחות, בכדי שתוכלו להמשיך במלאכה המשמעותית שלכם במגמות המוזיקה. אמנם חלף כבר זמן, אך קשה לשכוח את הקשיים שהערימה עלינו תקופת הקורונה. החזרה לשגרה אחריה החזירה את הצבע והערך המוסף למקצוע המוזיקה. כשביקרתי בערבי המגמה ובכינוסי המגמות, ראיתי את העיניים הבורקות של התלמידים, את חדות העשייה ועד כמה הלימודים במגמות משמעותיים עבור התלמידים.

בשנים האחרונות עבדנו במודל הדרכה, שבו לכל מדריך יש מספר מגמות איתן הוא בקשר שוטף, הכולל: עדכונים, למידת עמיתים, פתרון בעיות, העברת מסרים וכל זאת על מנת להיות קשובים, יעילים, רלוונטיים, ובעיקר, לתת מענה לצרכים העולים מן השטח. אנו נדייק את המודל הזה מול מדריכי המגמות על מנת למקסם את התהליך לרווחת רכזי המגמות והמורים.

שמח לבשר כי הוספנו השנה באישור ועדת מקצוע מסלול רסיטל חדש בתחום הניצוח, זאת בנוסף ל-4 מסלולי רסיטל חדשים שהתווספו בשנת תשפ"ג. עשינו זאת על מנת לאפשר ליותר תלמידים לבוא לידי ביטוי, לאפשר יותר מענים וכן מתוך הבנה והקשבה לרב תרבותיות ולשונות. אני תקווה שמסלולים אלה יביאו יותר תלמידים לעסוק בתחום לעומק ולממש את הפוטנציאל הגלום בכל אחת ואחד מהתלמידים.

אנו פועלים לדיוק תחומים שונים במגמות המוזיקה: תהליך ההערכה ומורכבויות שקשורות להנגשה של החומר: דיוק תוכנית ההיבחנות והתאמתה לדור ולתקופה, שימת דמות הבוגר במרכז, פרסום דוגמאות רלוונטיות בדמות סרטים ושיעורים מצולמים, עיבוי האנתולוגיה ודיוק של טרמינולוגיה כדוגמת הצלילים הזרים ומבנה וצורה. בתחום השונות והחינוך המיוחד, יצרנו מודל של וועדת חריגים לחינוך המיוחד עליו נפרט בהמשך המסמך.

מערכת החינוך נערכת לשינויים ולגישות פדגוגיות חדשות, שתקופת הקורונה האיצה את תהליכי הפיתוח וההבנה בנחיצותן לצורך עיצוב דמות הבוגר והכנתו לעולם בו המציאות משתנה. עולם המושגים הפדגוגיים שנחשף אליהם: לומד עצמאי, SEL (למידה חווייתית רגשית), AI והוראה רב תחומית.

בהמשך ל-"שולחנות העגולים" שהתקיימו לפני שנה וחצי, הצלחנו לאשר בוועדת מקצוע את שינוי צורת ההיבחנות לתלמידים המתחילים כעת את לימודיהם במגמה בכיתה י'. תלמידים אלה ייבחנו באופן המדבר את הרציונל שלנו: הדגשת המיומנויות, ציוד התלמידים בידע מוזיקלי רלוונטי שייטמע בהם ולא יישכח מיד לאחר הבחינה, מתן כלים ומידע שילכו איתם הלאה בחייהם. אנו רואים בעיני רוחנו את דמות הבוגר ואת ארגז הכלים שבו אנו רוצים לצייד את הבוגרים שלנו. תוכנית זו תפורט בהמשך המסמך. לתלמידים שכבר החלו את לימודיהם במגמה (תלמידי שכבות י"א ו-י"ב) אין שינוי בצורת ההיבחנות, אלא רק חזרה לתוכנית הלימודים המלאה, ללא מיקוד, תוך חיזוד מספר נושאים שיפורטו גם הם במסמך. כמו כן, בחינת הבגרות בשנת תשפ"ד הופכת חיצונית לכלל תלמידי המגמות.

ההערכה פנימית - 50% - מאפשרת לכם המורים לקחת את תכנית הלימודים ולייצר פואמות חינוכיות, המותאמות לכם כמורים (בחירת חומרים ודרכי הוראה), וזאת מתוך התאמה מדויקת לצרכי התלמידים אותם אתם מלמדים. אנו סומכים עליכם ומעריכים אתכם כאנשי חינוך. צירפנו במסמך זה קישור למסמך הנקרא "קולן", שהינו כלי להתבוננות על תהליך עיצוב המגמה. כלי זה פותח במיוחד כדי לסייע לרכזי המגמות לנהל את התהליכים הפדגוגיים במגמה.

לצד התהליכים המבורכים האלה אנו נערכים גם להדרכה על ההערכה הפנימית באמצעות מניפת ההדרכה במטרה לטייב את התהליך. אנו מבקשים מרכזי המגמות לדייק את הגישות של הוראה, למידה והערכה ולפנות לפדגוגיות של למידת חקר, תלקיט, למידה מבוססת פרויקטים - PBL - וכו'. אנו נתקלים בדוגמאות מעוררות השראה של מודלים הנוצרים באמצעות המורים בשטח.

שיפרנו לאין ערוך את סביבת הלימודים באנתולוגיה, וכעת התווספו אליה גם 10 יצירות מתחום הפופ רוק והג'אז. אנו בטוחים כי סביבת הלימוד באנתולוגיה במתכונתה הנוכחית תשפר את תהליכי ההוראה, וזאת לצד מחשבה על הוספת יצירות מוכרות יותר לבקשת רכזי המגמות.

לכולנו אותה מטרה. הצלחת תלמידיכם והצלחתכם להובילם לתהליך חינוכי, ערכי ומשמעותי ולהישגים היא הצלחת הפיקוח על החינוך המוזיקלי.

עם סיום חופשת הקיץ ובפתחה של שנת תשפ"ד הבאה עלינו לטובה, אני מבקש לברך אתכם בברכת שנת לימודים פורייה ומוצלחת עם המשך עשייה מוזיקלית חינוכית, איכותית ומגוונת, שנת יצירה, שנה של גילוי עניין, אתגר והנאה בתהליך ההוראה.

בצלאל קופרווסר, מפמ"ר מוזיקה

פירוט התכנים בחוזר זה:

- 4..... הודעות כלליות דבר המנכ"ל
- 4..... יציבות גמישות צמיחה
- 5..... עדכונים משולחן המזכירות הפדגוגית
- 5..... תפיסת הלמידה המתחדשת (מתוך פיתוח המיומנויות ב"תפיסת הלמידה המתחדשת")
- 5..... שילוב נושא שינויי האקלים בתהליכי ההוראה
- 5..... מאגר הסרטים
- 6..... דבר מנהלת אגף אמוניות
- 7..... מתווה תכנית הלימודים במוזיקה ואופני הערכה
- 7..... מודל הלימודים במגמת המוזיקה לניגשים בשנים תשפ"ד-תשפ"ה:
- 9..... מודל ההיבחנות החיצונית במגמת המוזיקה לניגשים בשנת תשפ"ו:
- 9..... יחב"ס / יחידות הרחבה
- 10..... הנחיות לרכז/ת המגמה
- 10..... עדכון נתוני מגמה
- 10..... מידע חיוני נוסף
- 11..... הדרכה על הערכה
- 12..... השתלמויות, כנסים וימי עיון במוזיקה
- 12..... שמרו את היום
- 12..... השתלמויות צפויות בשנת תשפ"ד
- 13..... צוות הפיקוח וההדרכה על לימודי המוזיקה תשפ"ד

הודעות כלליות דבר המנכ"ל

יציבות גמישות צמיחה קישור למסמך

מאסטרטגיה לפרקטיקה - יציבות, גמישות וצמיחה" הוא שמה של תכנית העבודה השנתית שפרסם משרד החינוך. התכנית כוללת חמש מטרות, מהן נגזרים יעדים. המטרות הן **חיזוק ההון האנושי, למידה רלוונטית, שיפור תחושת המוגנות, קידום היעילות והאפקטיביות. ושוויון הזדמנויות**, ממנו נובע גם. **קישור הנושא השנתי של מיצוי ומצוינות.**

"הבחירה בנושא זה מעבירה לכל תלמידה ותלמיד במערכת החינוך את המסר להשקיע, להתאמץ ולעודד את התלמידים לפעול מתוך הנעה פנימית וטבעית המקדמת אותם ומובילה להצלחה ולצמיחה", נכתב בהודעה הרשמית על הנושא השנתי. "המצוינות תאפשר לכל תלמידה ותלמיד להתחבר למקורות הכוח שלהם, למצות את הפוטנציאל הטמון בהם ולקדם את תחומי העניין שלהם".

במסגרת התוכנית האסטרטגית לשנת תשפ"ד קבענו חמש מטרות מרכזיות שיבואו לביטוי במימושם של עשרות יעדים, בראשם **חיזוק הפריפריה** – באמצעות תוכניות ותקציבים לצמצום פערים לימודיים בשפת האם בקרב דוברי עברית ובקרב דוברי ערבית וחיזוק ידע השפה, בהיותה הכלי החשוב ביותר לניידות חברתית מתוך מטרה לקדם שוויון הזדמנויות לכל ילדי ישראל; **מתן מענה ייחודי לתלמידים המצטיינים** – גם באמצעות לימודים אקדמיים כבר בשנות התיכון, לימודים שיזכו אותם במזכה (קרדיט) ללימודי תואר אקדמי בהמשך. **הצבת בתי הספר ומערכת החינוך כמובילים במהפכת הטכנולוגיה והבינה המלאכותית בבתי הספר** – באמצעות הרחבת הידע של המורים על הכלים הללו, התאמת תוכניות הלימוד ואמצעי הלימוד לשימוש בהם ובפיתוח כלים לשילוב בינה מלאכותית בקידום תהליכי למידה הוראה והערכה. כך, המורים שלנו יהיו נושאי הדגל במהפכה ויובילו את חינוך העתיד. כמוכן, כדי שכל אלה יתממשו, קבענו כאחת המטרות גם הפניה של משאבים ל**חיזוק מעמדו של המורה** מצד אחד, ולקידום הלכידות החברתית והתקשורת המכבדת **ולצמצום האלימות ותופעות החרם** במערכת החינוך בקרב התלמידים מצד שני. התוכנית האסטרטגית שתצא לדרך בראשית תשפ"ד היא בשורה של ממש למשרד החינוך ולאנשי החינוך. היא מציגה התבוננות רחבה על המערכת, רואה את מכלול הגורמים הפועלים בתוכה והמשפיעים עליה, ומתווה דרך ברורה לכלל המערכת, אך גם מאפשרת **גמישות והתאמות פרטניות לבתי ספר, למחוזות ולערים שיחפצו בכך**. בתוכנית זו יש גם פן נוסף – **ביקורת ובקרה**. היא מחייבת אותנו לבדוק את עצמנו, לברר מה עובד ומה לא עובד ב"זמן אמת", כדי שנוכל להגיב במהירות ולאפשר תיקון של כשלים או איהצלחות. רק בהתבוננות אמיצה וכנה, המאפשרת גם ביקורת, גמישות ופתיחות לשינויים, אפשר להגיע למצוינות. אני מאחל לכולנו הצלחה רבה בשנה הבאה, הצלחתנו היא הצלחת כל תלמידי ישראל, אזרחיה הבוגרים לעתיד.

יציבות • גמישות • צמיחה

עדכונים משולחן המזכירות הפדגוגית

תפיסת הלמידה המתחדשת (מתוך פיתוח המיומנויות ב"תפיסת הלמידה המתחדשת")

מטרת החינוך בישראל לטפח לומד בעל ידע, מיומנויות וערכים שיאפשרו לו להתפתח לאדם משכיל, למצות יכולותיו ולתרום לחברה. תפיסת הלמידה המתחדשת 2030 מגדירה את מטרות הלמידה במערכת החינוך.

הוגדרו שלוש-עשרה מיומנויות הנחלקות לארבעה אשכולות: **חשיבה, רגשי, חברתי וגופני.**

- **מיומנויות החשיבה:** אוריינות שפה, אוריינות מתמטית, אוריינות מדעית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות מידע ואוריינות דיגיטלית.
- **מיומנויות רגשיות:** מודעות עצמית והכוונה עצמית הכוללות מסוגלות עצמית.
- **מיומנויות חברתיות:** מודעות חברתית והתנהלות חברתית הכוללות עבודת צוות.
- **מיומנויות נוספות:** אוריינות גלובלית ואוריינות גופנית-בריאותית.

בתחום המוזיקה נדגיש מיומנויות קוגניטיביות, מיומנויות ביצוע דיסציפלינריות, מיומנויות רגשיות וחברתיות:

- ידע, הבנה
- חשיבה מסדר גבוה: פרשנות, יצירת הקשרים בין נושאים, תחומים, רעיונות, השוואה
- הבניית תהליכי חקר ותהליכי יצירה ושימוש במקורות מידע והשראה
- מיומנויות ביצוע (משחק, תנועה, בימוי, עיצוב, דרמטורגיה)
- יצירתיות
- חשיבה אסתטית
- שפה מקצועית
- עבודת צוות
- חשיבה רפלקטיבית

שילוב נושא שינויי האקלים בתהליכי ההוראה

שינוי אקלים גורם לעליה בתדירות ובעוצמה של אירועי מזג אוויר קיצוניים ומהווה אתגר הולך וגדל לבריאות, לחברה ולכלכלה, לתשתיות ולביטחון. למערכת החינוך תפקיד חשוב בבניית החוסן החברתי בעת המשבר. התלמידים זקוקים לידיע, מיומנויות וערכים כדי להבין את העולם המשתנה, להתמודד עם ההשלכות של שינוי אקלים באופן המותאם לגיל ולפעול להפחתת הפגיעה במערכות כדה"א.

החל משנת תשפ"ג נכנסה תוכנית חובה בתחום שינוי אקלים שעיקריה: 1. לימוד על שינוי אקלים כתחום עצמאי בכיתות ה', ח' ו-י'. ביסודי בכיתה ה' במסגרת לימודי מדע וטכנולוגיה, בחטיבת הביניים בכיתה ח' במסגרת לימודי מדעי כדור הארץ (גאוגרפיה), ובכיתה י' במסגרת המבוא למדעים. 2. בנוסף לכך, מומלץ להתייחס לשינוי אקלים בכל מקום שבו יש הזדמנות רלוונטית בתוכנית הלימודים בתחומי הדעת המגוונים. 3. עידוד יוזמות והנעה לפעולה יסייע לחזק את תפיסת המסוגלות של התלמידים.

ניתן להיעזר בתוכנית הלימודים שפותחה, במילון המונחים ובמשאבי הלמידה וההוראה שפותחו לגילאי **היסודי, חטיבת הביניים, והתיכון**.

תכנים ודגמי הוראה במוזיקה בנושא האקלים לחטיבות הביניים והתיכונים יעלו לפורטל המוזיקה בהמשך.

מאגר הסרטים

צפייה בסרטים הנה חלק מחשיפה למקורות מגוונים ורלוונטיים במסגרת השיעורים ובתהליכי למידה. ניתן לרכוש מנוי ל-אקדמי+ דרך הגפ"ן. אקדמי+ הוא הספק היחיד לזכויות צפייה בסרטים וזאת דרך פורטל הסרטים שם גם נמצאים מערכי שיעור אינטראקטיביים ייעודיים למקצועות השונים.

מורים המעוניינים יכולים להזמין סרטים ולערוך יחידות לימוד לפיהם בפורטל.

ליצירת קשר והרשמה למנוי:

<https://mailchi.mp/0dbee81e2fe7/academe-film-based-interactive-lessons-5401288?e=862819e8bf>

דבר מנהלת אגף אמוניות

חוויות הלמידה באמנויות ממלאות תפקיד חיוני בפיתוח היכולות האנושיות של תלמידינו. יכולות אלו מוכרות יותר ויותר ככישורי ליבה, כחלק מחינוך איכותי ומלא של המאה ה-21 הכולל למידה מרובדת של אומנויות.

"שילוב האמנויות בחינוך תורם תרומה משמעותית לפיתוח ידע, מיומנויות וכישרונות במאה ה-21. באמצעות פיתוח חשיבה ביקורתית, יצירתיות, דמיון וחדשנות האמנויות מציעות דרך רבת עוצמה ליצירת סביבת למידה חדשה התואמת את הדרישות האינטלקטואליות וההבעתיות של המאה ה-21".

[The Kennedy Center, Arts Integration and 21st Century Skills](#)

בתכנית העבודה החדשה של מערכת החינוך לשנת תשפ"ד מופיעים 3 מרכיבים: **יצירות, גמישות וצמיחה**. בתכנית זו מופיעים יעדים רבים שנמצאים באופן מובנה בחינוך לאומנויות, ולנו המורים והאחראים לחינוך זה במערכת החינוך נותר רק לחזק ולהעצים את הדרך הזו באופנים המגוונים שמציעות לנו האומנויות. באם מדובר על קידום אוריינות ולמידה דיגיטלית, על קידום למידה רגשית וחברתית, על הערכה אישית-ערכית של דמות הבוגר, או על חיזוק מצוינות אישית ולמידה עצמאית, בכל אלו יש לאומנויות תרומה משמעותית וידע ייחודי הן בתהליך והן בביצוע.

השנה שחלפה הביאה עמה טלטלות ואתגרים מרובים, כולנו עדיין מנסים להתמודד עם דור תלמידים ומורים שחווה את הקורונה וידע חסכים רבים ברמות הרגשית, הלימודית והחברתית. אירועים חברתיים ופוליטיים שונים אילצו כל אחד ואחת מאתנו להתמודד עם הנעשה גם ברמה החינוכית-ערכית. בתוך כל אלה, אגף האומנויות האהוב שלנו חווה צמיחה והתפתחויות חיוביות רבות. בכל אחד מחמשת תחומי האומנויות התקיימו אירועי תלמידים ומורים רבים שאופיינו באיכות הביצוע, בארגון המופתי, במצוינות התלמידים והמורים, בעניין ובחוויה שעוררו ובפיתוח החדשני שלהם. **פסטיבל "נוכחות"** שיצא לאור לראשונה בשנת תשפ"ג הפגיש תלמידים מכל חמשת האומנויות יחד בסביבה מוזיאונית ואסתטית מקסימה לשלושה ימים של חוויות, שיתוף יצירתי ומפגשים עם אומניות ואומנים מעוררי השראה. מהלך זה יהפוך למסורת אגפית שתקדם אותנו יחד כאגף במהלך השנים הקרובות. כמו כן, התקיימו השנה שני מפגשי תלמידים משמעותיים לתלמידי אומנויות בחברה הערבית, בגלריה לאומנות באום אל פחם ובמוזיאון חיפה לאומנות. האירועים הללו שמו את לימודי האומנויות, את מיצוי הכישרונות ואת המצוינות האישית והקבוצתית במרכז השיח והבמה. כל התוצרים הללו הם פירות עבודה קשה ומאומצת של מטה ושטח גם יחד. שמחנו לראות שאצלנו באומנויות לא נוצר פער או שבר בין מטה, מחוז ובית ספר. הקשר עם המפמ"רים הינו חם ופורה והעשייה נעשית מתוך הכרה משותפת ואהבה הדדית לאומנויות בכלל ולאנשים שעושים אותן בפרט.

בפרוש שנת הלימודים תשפ"ד עומדות בפנינו משימות גדולות ונצורות, ואנו משנסים מותניים לקראתן. על קצה המזלג נאמר שיש בכוונתנו לחשוף את האומנויות לתלמידים מקבוצות חברתיות מגוונות, ובכל שכבות הגיל: בחינוך המיוחד, למחוננים ומצטיינים, לתלמידים שיכולים להצליח כבר בתיכון בלימוד אקדמי ולחברות שסבלו מחסך לימודי בתחומים שלנו כגון החברה החרדית והערבית. אני מאחלת לכולנו שנה שתביא בכנפיה עשייה מלאה סיפוק וחדוות יצירה, שיתוף פעולה, שיח שוויוני ודיאלוג רציף.

באהבה, ד"ר סיגל ברקאי, מנהלת אגף אומנויות

מתווה תכנית הלימודים במוזיקה ואופני הערכה

מודל הלימודים במגמת המוזיקה לניגשים בשנים תשפ"ד-תשפ"ה:

נושאי הלימוד, הן בליבה והן בהתמחות, מתחלקים בין:

בחינה חיצונית (היבחנות חיצונית בלבד בתשפ"ד) 50% מספר שאלון 048387	משימות להערכה בית ספרית (יחב"ס) 50% מספר שאלון 048283
תורת המוזיקה (+פיתוח שמיעה ריתמי) ליבה 15% תולדות היצירה המוזיקלית ליבה 12.5% תורת המוזיקה התמחות 15% תולדות היצירה המוזיקלית התמחות 7.5%	תורת המוזיקה התמחות 5% פיתוח שמיעה 8% תולדות היצירה המוזיקלית התמחות 10% ביצוע 17% הרחבה לבחירת הרכז/ת 10%

* שאלון בגרות ראשי (בו מופיע הציון הסופי לתלמידים) מספר 048580 יודגש כי מתוך המשימות הבית ספריות ייבחרו נושאים אשר יוערכו בהתאם למתודות ההערכה החלופית (תלקיט, PBL, חקר וכו'). על הרכזים למלא מחוונים עבור נושאים אלו על מנת לשקף פעילות זו וליצור סטנדרטיזציה במתן ציון הבגרות.

שימו לב!!! החל משנת תשפ"ד לא יתקיים מיקוד לחומרי הלימוד

טבלת נושאי חובה לבגרות החיצונית תשפ"ד-תשפ"ה

מודגש בזאת כי החל משנת תשפ"ד חוקי המענה "תולדות היצירה המוזיקלית" בבחינת הבגרות יהיו כמפורט להלן:

פרק הליבה:

- יש לענות על שאלה אחת מבין השאלות 1-3 ועל שאלה אחת מבין השאלות 4-5 (זאת בתנאי שלא עונים על שאלה מאותה תקופה בחלק ההתמחות!).
- השאלות אינן חייבות להופיע על פי הסדר הכרונולוגי של התקופות. דוגמא לסדר אפשרי: יכולות להופיע בשאלות 1-3 הרומנטיקה, המאה ה-20, והרנסנס, ובשאלות 4-5 הבארוק והקלאסיקה. ***כל סדר אפשרי יכול להופיע***
- יש ללמד יצירה אחת מכל תקופה, כמפורט בטבלת נושאי החובה לעיל.
- לתשומת לבכם, בפרק ההתמחות תקופות ימי הביניים והרנסנס יופיעו באותו סעיף – תלמיד שענה על אחת מהן בפרק הליבה, לא יוכל לענות על תקופות אלו בהתמחות.
- ישנן יצירות שעשויות לא להופיע בכלל.

פרק ההתמחות ה-"קלאסי":

- יש לבחור תקופת התמחות וללמד את שתי היצירות מתוכה לעומק. בבחינת הבגרות יישאלו שתי שאלות על כל תקופה, ללא התחייבות ליצירה/יצירות עליהן יהיו השאלות.
- אין לבחור בשאלות מאותה תקופה שענית בפרק הליבה.
- בפרק ההתמחות תקופות ימי הביניים והרנסנס יופיעו באותו סעיף – תלמיד שענה על אחת מהן בפרק הליבה, לא יוכל לענות על תקופות אלו בהתמחות.
- כל יצירות הליבה יכולות להופיע גם בהתמחות. ישנן יצירות שעשויות לא להופיע בכלל.

פרק ההתמחות ב-פופ-רוק – תשפ"ד:

1. צמד א' יכיל כעת גם את הפרק "התהוות הפופ, ראשית המאה ה-20".
2. מתוסף צמד ב' אל שאלות הבגרות – "ראשית הזמר העברי והלהקות הצבאיות עד מלחמת ששת הימים" + "ראשית הרוק בשנות החמישים בארה"ב".
3. לא יישאלו שאלות בבגרויות תשפ"ד-תשפ"ה על צמד ה' (צמיחת הרוק הישראלי בשוליים ובממסד + רוק ישראלי בשנות השבעים והשמונים) ועל צמד ו' (מוזיקה "שחורה", "מוטאון", "סול" ו-FUNK + הפופ משנות ה-80, MTV, הטלוויזיה הרב-ערוצים וה-וידיאו-קליפ). נושאים אלה יתווספו בבגרות תשפ"ו.

א. הבלוז ותרומתה של המוזיקה האפרו-אמריקאית	ראשית המאה העשרים – התהוות הפופ
ב. ראשית הזמר העברי והלהקות הצבאיות עד מלחמת ששת הימים	ראשית הרוק בשנות החמישים בארה"ב
ג. עליית הרוק באנגליה "והפלישה הבריטית" הגדולה	הרוק באמריקה בשנות השישים – המחאה הגדולה ופסטיבל וודסטוק
ד. שנות השבעים והשמונים (א) – שולים ומרכז, רוק כבד, פסיכדליה ופאנק	שנות השבעים והשמונים (ב) – גלאם ורוק המתקדם

פרק ההתמחות ב-פופ-רוק – תשפ"ה:

א. הבלוז ותרומתה של המוזיקה האפרו-אמריקאית	התהוות המוזיקה הפופולרית באמריקה, מראשית המאה ה-20 ועד הולדת הרוקנרול בשנות ה-50.
ב. ראשית הזמר העברי עם תקומת המדינה, והלהקות הצבאיות עד סוף שנות ה-60	צמיחת הרוק הישראלי בשוליים ובממסד משנות ה-60 והתבססותו עד אמצע שנות ה-90.
ג. עליית הרוק באנגליה "והפלישה הבריטית" הגדולה	הרוק באמריקה בשנות השישים – המחאה הגדולה ופסטיבל וודסטוק
ד. שנות השבעים והשמונים (א) – שולים ומרכז, רוק כבד, פסיכדליה ופאנק	שנות השבעים והשמונים (ב) – גלאם ורוק המתקדם

פרק ההתמחות ב-ג'אז:

1. מתוסף פרק הג'אז משנות ה-60 אל שאלות הבגרות – ג'אז מודאלי, ג'אז חופשי, מוזיקה לטינו-אמריקאית והג'אז באירופה.
2. יורדת שאלה 27 שעסקה בתולדות הג'אז מתוך השוואת ביצועים כדרך לדיון במרכיבים המוזיקליים, ובמקומה תתווסף השאלה על פרק הג'אז משנות ה-60.

פרק ההתמחות במוזיקה ערבית (חדש!):

1. חלוקה לחטיבות: חטיבה 1 – מוואשח + סמאעי, חטיבה 2 – קצידה + מעזופה, חטיבה 3 – טקטוקה + לונגה.
2. במסגרת האנליזה ישנו ניתוח קטע הכולל התייחסות למקאם, למבנה המקאם, למודולציה, למלודיה, לאיקאע, לז'אנר, ולטקסט אם ישנו.

יש להיערך לכך ולהכין את התלמידים בהתאם

קישור לפורטל עובדי הוראה – הפדגוגיה של מוזיקה:

תוכנית לימודים, בגרות רסיטל, הערכה חלופית, עבודת גמר, ועוד

קישור לפורטל עובדי הוראה – חומרי הוראה ולמידה:

שיעורים מוקלטים, מצגות נלוות, חומרי לימוד – מחולק לפי תחומי לימוד

מודל ההיבחנות החיצונית במגמת המוזיקה לניגשים בשנת תשפ"ו:

קישור לשינוי מבנה בחינת הבגרות

קישור לטבלת נושאי חובה לבגרות החיצונית תשפ"ו

בשנת תשפ"ו (היבחנות לתלמידים המתחילים כעת את לימודי המגמה – כיתה י') ישתנה מבנה בחינת הבגרות החיצונית:

פרק הליבה

פרק הליבה יהיה מורכב משאלות על מושגים מסוגים שונים: מושגים למוזיקאים, מושגים תקופתיים, וסוגות מוזיקליות. מושגים אלו יילמדו כחלק מלימודי תולדות המוזיקה וכן תורת המוזיקה, אך השאלות שיישאלו תהיינה כלליות.

בתחום תורת המוזיקה בפרק הליבה, נוסף על המושגים שיתווספו מעולם תורת המוזיקה, יישארו שאלות בנייה תיאורטית ושאלות ניתוח הרמוני.

נוסף על כך, יתווסף חלק מתחום פיתוח השמיעה: הכתבה מלודית, והרמוניה - זיהוי אקורדים.

פרק ההתמחות

בכל אחד מפרקי ההתמחות יילמדו יצירות חובה ונושאים בפירוט בטבלת נושאי החובה לבגרות לעיל. במסגרת פרק זה יישאלו מספר שאלות:

1. שאלה השוואתית – שאלה המכילה יצירה שאינה מוכרת (unseen, unheard) אך מכילה את נושאי הלימוד (לדוג': פוגה אחרת, מדריגל אחר). שאלה זו מבקשת מהתלמידים לערוך השוואה בין היצירה שאינה מוכרת לבין יצירות החובה שנלמדו.
2. שתי שאלות תקופתיות – שאלות זיהוי העוסקות בהקשרים היסטוריים: תקופה, מלחין, ז'אנר, גוף מבצע, וכו'. לאחר זיהוי שם היצירה והמלחין משמיעה, יש לפרט על ההקשרים ההיסטוריים.
3. שאלת ניתוח – שאלה מסועפת הכוללת אנליזה צורנית, טונלית, הרמונית, ומלודית.
4. שתי שאלות פיתוח שמיעה ריתמי – בדומה לבחינה הקיימת: זיהוי משקלים והכתבה ריתמית.
5. שאלת פיתוח שמיעה הרמוני – מהלך הרמוני קצר דיאטוני.

יחב"ס / יחידות הרחבה

יחידה בית ספרית/יחידות הרחבה לבחירת הרכז **בית ספרי - התמחות.**

- א. חלק מהמשימות הבית ספריות, שאינן משימות ביצוע נבחרות ע"י מרכזי המגמות בהתאם לאופייה של המגמה ואמורות להילמד בשיטות הערכה חלופית (תלקיט, PBL, חקר וכו'), ובכלל זה גם דרכי הערכתן. בדומה לכל יחידה בית ספרית, גם יחידה זו תוערך ותימסר בכפוף למחווון ברור ובהיר.
- ב. גיבוש וניסוח תכנית הלימודים ביחב"ס, הוראתה, בחינתה והערכתה הינה בידי רכז המגמה וצוות המורים ובלבד שעברה ייעוץ ואישור מקדים של הפיקוח המוזיקלי.
- ג. מגוון הנושאים ותחומי הדעת האפשריים ביחידה זו הינו אין סופי כמעט, וזו הזדמנות עבור רכזי המגמות ל"חלקת אלוהים" המשקפת את תחומי התמחותם הייחודיים מחד ופרופיל התלמידים במגמה ומגבלותיה/חוזקותיה מאידך.
- ד. יחידה זו יכולה להיות הרחבה והעמקה (מסורתיים) של נושאי תורת המוזיקה, תולדות המוזיקה, הרכבים, או נושא ייחודי המאפשר הרחבת אופקים נוספת. יחידה זו יכולה לכלול גם 10% להערכת הרכזים (ראה טבלה בתחילת המסמך).
- ה. על הרכזים למלא מחוונים שישקפו את אופן הערכה של היחב"ס על מנת לשקף וליצור סטנדרטיזציה במתן ציון הבגרות.

הנחיות לרכז/ת המגמה

עדכון נתוני מגמה

יש למלא את טופס דיווח נתוני מגמת המוזיקה לשנת תשפ"ד עד ה-1 בנובמבר 2023.

קישור לטופס

במקביל עד ה-31 באוקטובר יש להנחות את הנהלת בית הספר להיכנס למצבת התלמידים במנב"ס ולדווח את מכסת התלמידים במקצוע מוזיקה (סמל מקצוע 4011) רק הלימה בין הטופס המקוון שממלאי רכזי המוזיקה לבין מצבת התלמידים במנב"ס תאפשר קבלת התקצוב העדכני. תקצוב מגמות המוזיקה בתשפ"ד יהיה בהתאם לתקצוב אשר אושר כבר בשנת הלימודים תשע"ז. התקצוב ייקבע בהתאם למספר התלמידים הלומדים במגמת המוזיקה ויעמוד על 0.34 ש"ש לכל תלמיד במגמה.

מידע חיוני נוסף

- המרחב הפדגוגי שודרג והפך להיות מקור המידע הרשמי של מגמות המוזיקה: בתחום הפדגוגי (תוכניות לימוד וצורת היבחנות) ובתחום חומרי ההוראה והמידה (שיעורים מוקלטים, מצגות, וכו'). תיקיית הדרייב השיתופית עוסקת כעת בשיתוף חומרי למידה, קורות חיים, וסדנאות בלבד.
- הבגרות החיצונית מתקיימת בפורמט מקוון - iTTest. אורכה שלוש שעות. במהלך השנה יפורסמו בחינת תרגול אחת (בחודש דצמבר), ובחינת הדמיה (לפי לוח"א ארצי). במסגרת הבגרות ישנו שימוש בתוכנת Musescore – יש לעדכן לגרסה 4 של התוכנה ולהמשיך לעבוד עם התלמידים על השימוש בתוכנה.
- התאמות וחינוך מיוחד: קישור לחוזר רשמי. תלמידים הנזקקים להתאמות - יש לפנות בתחילת השנה (תלמידי י"ב) לוועדת חריגים בחינוך המיוחד באמצעות צוות הייעוץ הבית ספרי. תשובה מפורטת מתקבלת באמצעות מכתב.
- מסגרת שעות שנתית וסמסטריאלית עבור מגמת מוזיקה – מינימום
- תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה – חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה לכל שכבות הגיל ובכל המגזרים.
- צפיין בחינות הבגרות – קישור לצפייה בבחינות העבר המתוקשבות במוזיקה (החל משנת 2017).
- גבייה ותשלומי הורים – לתשומת ליבכם, חל שינוי באופן הגבייה וישנו מדרג חדש לתשלומי הורים אפשריים בכל מגמה. לפרטים מלאים ניתן לקרוא בחוזר מנכ"ל משרד החינוך: במסמך "תשלומי הורים" – סעיף 5.9 (טבלאות), ובמסמך "נוהלי הוועדה" – סעיף 6 (הגדרות מסלול ייחודי, כיתה ייחודית, ומגמה ייחודית).
- אנתולוגיה – האנתולוגיה עודכנה במילים חמות ובחיבור אנתולוגיית הפופ-רוק והג'אז. גם השנה יש לרכוש את זכויות השימוש באנתולוגיה המקוונת – בעלות של 700 ₪ לשנה למגמה. התשלום יוסדר באמצעות "קהילה מנגנת" ויאפשר לכלל תלמידי המגמה שימוש בחומרי האנתולוגיה (ניתן גם לרכוש באמצעות גפ"ן ב-750 ₪). הכניסה לאתר האנתולוגיה החל משנת תשפ"ד תהא בהזדהות משרד החינוך ו/או הזדהות אחידה לתלמידי ומורי המגמה.

- **מעורבות אישית חברתית** – ניתן לקבל הכרה על 30 שעות של פעילות מוזיקלית והופעות הקהילתיות בביה"ס וביישוב במסגרת המעורבות האישית החברתית. כמו כן, החל משנת תשע"ז הוכרו **תוכניות נוספות** בנושא מעורבות חברתית למגמות המוזיקה.
- **התמחות והשתלבות בהוראה** – פירוט שלב הכניסה להוראה למורים חדשים ותפקידי החונך למורים החונכים – באתר **סטאז'קל**
- **חוברת תרגול בהרמוניה** (כתב וערך: גיל עברון) – חוברת ללימוד ותרגול הרמוניה המותאמת לתוכנית הלימודים לבגרות - ניתן לרכוש את החוברות במסגרת "תכנית השאלת ספרים". **דוגמאות לרכישה**.
- חשיבות טיפוח הקשר בין מגמות המוזיקה ובין הקונסרבטוריונים / מרכזי המוזיקה ביישוב - **להלן מסמך ההסדרה בין מגמות מוזיקה לקונסרבטוריונים**.
- **רסיטל בגרות תשפ"ד** – פרטים ונהלים בחוזר המפמ"ר לעניין הרסיטלים, פירוט הנחיות, מחוונים, ועבודות רסיטל לדוגמא **במרחב הפדגוגי**.
- **שמירה על קשר** – אתם מתבקשים לפנות לפיקוח באמצעות **הדואר האלקטרוני** או דרך המדריך/ה הישירה שלכם.
- **למידה משמעותית בתחום הדעת מוזיקה** - נמשיך את יישום הלמידה בפיתוח מקצועי, שיתמקד הן בשיטות ההוראה - PBL, תלקיט למידה עצמאית, למידה שיתופית, SEL, (למידה חווייתית רגשית) והוראה רב תחומית והן בשיטות הערכה.
- **שימוש ביישום my test box**: היישום לשימוש המורים ללא עלות, מטרתו לעזור לכם המורים לבנות בחינה עתירת מדיה, שמדמה את בחינת הבגרות, כך שתהיה הלימה בין תהליכי הלמידה ותהליכי ההיבחנות.
- **קישור לעלוניים – בצליל מקוון**.
- שירה קהילתית: **שירה ברוח קולולם** (עיבודים ופסי קול), סרטוני הדרכה לשירת המונים (**חלק א'**, **חלק ב'**), **אתר שירו**.

הדרכה על הערכה

המהלך של ההדרכה על הערכה הינו של כלל המשרד ולא של תחום דעת - מוזיקה. אנחנו בעיצומו של תהליך משמעותי של הערכה בית ספרית (בתחום דעת מוזיקה הערכה בית ספרית הינה בהיקף של 50%). משרד החינוך נערך באמצעות המפמ"רים וצוותי ההדרכה לבניית מהלך סדור בתחום ההדרכה על הערכה. לא מדובר על תהליך חד שנתי אלא על תהליך רב שנתי. ככלל, העדר מקצועיות בתחום הערכה יוצר תדמית בעייתית לכל מקצוע מול התלמידים והמנהלים. מטרת המערכת היא דיוק מקסימלי בתחום הערכה, גם כשההערכה מתבצעת ע"י בית הספר.

דרכי העבודה בתחום :

- ביקורי מגמה - באמצעות צוות ההדרכה או נבקר במגמות וגם נקיים מפגשים מקוונים.
- עבודה מול מדריכים - נחזק את התהליך והקשר הקהילתי שהתחיל השנה בין המדריכים והמגמות עליהן הם אחראים.
- **קולו** – כלי עזר להתבוננות על תהליך עיצוב ההוראה במגמה. כלי זה פותח במיוחד כדי לסייע לרכזי המגמות לנהל את התהליכים הפדגוגיים במגמה, תוך בניית תוכנית הלימודים מתוך התפיסה הפדגוגית.

מטרות בטווח הקצר והארוך של ההדרכה על הערכה :

- ✓ בדיקת המודלים הקיימים במתווה ההערכה.
 - ✓ יצירת מאגר דוגמאות לכל מודל במתווה.
 - ✓ דיוק הקריטריונים בפיתוח מבחנים: יחס בין מרכיבי הידע למרכיבי המיומנויות, ניסוח בהיר, שאלות סגורות ופתוחות, פריטי בחינה עתירי מדיה (סרטונים) וכו'.
 - ✓ דיוק הקריטריונים במחוננים לבחינות: מרכיבי התשובות ומשקליהם, הגדרות מפורטות לתשובה מלאה, לתשובות חלקיות ולתשובות שאינן מתקבלות, תוך הדגמה ממבחנים.
 - ✓ דיוק הקריטריונים במחוננים של חלופות בהערכה: הערכת תהליך העבודה, הערכת תוצרים, הערכת המיומנויות, הערכת מרכיב הידע, הערכת עבודת צוות, פרזנטציה, כושר ביטוי, שפה וכו'.
- גישת צוותי ההדרכה: שיח מבוסס אמון ומקצועיות.

השתלמויות, כנסים וימי עיון במוזיקה

שמרו את היום

להלן פירוט מועדי אירועים מרכזיים בשנת הלימודים:

פסטיבל נוכחות - מגמות האומנויות במוזיאון ארץ ישראל בתל אביב	-	5-7/12/2023	•
חופשת חנוכה – מפגש מורות ומורי מגמות המוזיקה	-	10/12/2023	•
בחינת תרגול במבנה בחינת הבגרות	-	ינואר 2024	•
כנס מגמות ראשון בבית היוצר – אלון עדר	-	06/02/2024	•
כנס מגמות שני בבית היוצר – מיקי גבריאילוב	-	19/02/2024	•
יום מגמות ארצי בתזמורת הפילהרמונית הישראלית (תוכנית מפתח)	-	20/03/2024	•
בחינת הדמיה – תאריך יתקבל מאגף הבחינות	-	מרץ-אפר' 2024	•
בחינת הבגרות המתוקשבת	-	מאי-יולי 2024	•
יום עיון רכזי מגמות	-	03/07/2024	•

השתלמויות צפויות בשנת תשפ"ד

- איחוד מול ייחוד - AI – בינה מלאכותית
- איחוד מול ייחוד - אנתולוגיה פופ רוק בכלים מקוונים
- תורת ותולדות המוזיקה בהסתכלות על בגרות תשפ"ו
- הרכבים ופיתוח שמיעה (השתלמות עם לינה כדוגמת בית יציב/שלומי)
- השתלמות למידת עמיתים
- רימון – קיובייס מתקדמים ומתחילים
- ניצוח מקהלות (השתלמות המתאימה לניצוח על מקהלות ילדים, אך מוכרת גם לעוז לתמורה)

מועדי השתלמויות יפורסמו באמצעות הדוא"ל בכפוף לאישור התקציבי והנחיות האגף לפיתוח מקצועי.

צוות הפיקוח וההדרכה על לימודי המוזיקה תשפ"ד

שם	תפקיד	טלפון נייד	מייל
בצלאל קופרווסר	מפמ"ר מוזיקה	050-3199367	betsalelku@education.gov.il
בר ערמון	מדריך ארצי למגמות המוזיקה	054-2440894	bararmon@onomusic.org
יעל טאוב	מדריכה מרכזת ארצית ורסיטלים	052-8931467	yaeljm@gmail.com
ענת אלפן חזות	מדריכה ארצית למגמות	052-3756690	Anatalpan@gmail.com
גיל עברון	מדריך ארצי למגמות ולתורת המוזיקה הקלאסית	050-5733320	gilevron7@gmail.com
ד"ר מיכל פרנקל	מדריכה ארצית למגמות ולכנסי הרכבי מגמות	050-8439823	michalfrankel01@gmail.com
ד"ר שרה לאור	מדריכה ארצית למגמות, לאנתולוגיה ועבודות גמר	050-6496871	laorsara@gmail.com
רנה כלף	מדריכה ארצית למגמות בחטיבות הביניים	052-8358954	rinach66@gmail.com

צוות הפיקוח שמח ללוות אתכם במסגרת פגישות אישיות, מחוזיות והשתלמויות

בברכה,

בצלאל קופרווסר
מנהל תחום דעת מוזיקה
וצוות הפיקוח על הוראת המוזיקה